

Nyírábrány
Gazdasági Programja
2020-2025

Nyírábrány, 2020. augusztus 18.

I. Bevezetés

1.1. Előzmények

Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata számára 2015 – 2020. évekre rendelkezésre álló dokumentumaiból indultunk ki. Az ebben, vagy ezen időszakra elkészített dokumentumokat egyrészt jogszabályi kötelezettség, másrészt a tervezhetőség indukálta.

Nyírábrány 2020 – 2025. közötti gazdasági programjának előkészítésekor ismerni kell az Európai Uniónak és Magyarországnak a gazdaságpolitikai irányait, a nemzetközi és hazai gazdasági helyzetet, napjaink gazdasági és társadalmi kihívásait, mind globális, mind helyi szinten.

A Gazdasági Program előkészítésekor meg kell határozni az önkormányzat gazdaság-, és településfejlesztésének irányait, alapelveit, céljait és prioritásait, a gazdasági program megvalósításához szükséges teendőket, és a gazdaságösztönzés eszközeit.

1.2. A gazdasági program jogszabályi háttere

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 42. § 4. pontja értelmében a képviselő-testület hatásköréből át nem ruházható a gazdasági programról való döntés. Az Möt. 116. § rendelkezik a gazdasági programról, miszerint a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket. A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

A Gazdasági Program tekintetében az Möt. 116. § (2) – (5) bekezdései adnak további iránymutatást.

1.3. Gazdasági Program jelentősége, vállalásai

A képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozik a település-, és gazdaságfejlesztés stratégiai döntései. A magyar önkormányzati rendszer alapvetően Magyarország központi költségvetésétől függ. A települések fejlődését, versenyképességét alapvetően gazdasági szerkezetük, vállalkozási aktivitásuk, határozza meg.

Az Önkormányzat Nyírábrány településfejlesztési koncepcióját több mint tíz éve fogadta el, mely fejlesztési célként az alábbiakat rögzíti:

- A magyar-román nemzetközi határátkelőre irányuló forgalom időszakos megállítása, a felvezető út mellett kereskedelmi szolgáltató, idegenforgalmi létesítmények elhelyezésével, szintén a határállomási részéhez kapcsolódóan a vasútvonal és a főút mellett kereskedelmi szolgáltató és ipari gazdasági területek kijelölésével új vállalkozások településre vonzása,
- Az Eördögh kastély átépítésével, idegenforgalmi célú fejlesztésével, a mögötte lévő kastélypark erdős, ligetes rész rekonstrukciójával, a Nyírábrányra irányuló idegenforgalom jelentős megnövelése,
- A külterületi erdősültség kihasználásával a falusi turizmus, vadászturizmus felfejlesztése,
- A településközpont és környezetének minőségi fejlesztése, ezzel az itt lakók településen maradásának elősegítése, a település idegenforgalmi vonzásának növelése.

1.4. Az önkormányzat feladatai

Ahhoz, hogy a gazdaság-, és településfejlesztés irányait meg tudjuk határozni, szükséges rövid áttekintést nyújtani arról, hogy melyek önkormányzatunk kötelező és önként vállalt feladatai, és meghatározni mit is jelent az önkormányzatiság. Az állam a kötelezően ellátandó feladatok finanszírozásához nyújt előre meghatározott szabályok szerint támogatást.

Az önként vállalt feladatok finanszírozása a település feladata, melyet a saját bevételei terhére tehet meg. A saját bevételeket alapvetően az úgynevezett adóerő-képesség határozza meg.

A lenti ábra Nyírábrány nagyközség adóerő-képességének alakulását mutatja 2015 – 2019. között.

2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
3478,- Ft/fő	3743,- Ft/fő	4979,- Ft/fő	3763,- Ft/fő	5032,- Ft/fő

141. Az önkormányzatiság fogalma

Az önkormányzás és önkormányzatiság fogalmára számos definíció létezik.

„A helyi önkormányzatok nem mások, mint az adott település, illetve megye lakosságának összessége, vagyis az önkormányzat alanyai azok a polgárok, akik a helyi közügyeket az általuk választottak, a polgármesterek és a helyi képviselők útján gyakorolják. Végző soron a helyi közügyek urai a választópolgárok, miközben az őket érintő döntéseket többnyire az általuk felhatalmazottak hozzák. Magyarország az 1990-es politikai rendszerváltoztatással a képviseleti demokrácia útjára lépett, mind az országos, mind a helyi politikában. A helyi önkormányzás a közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása.”¹

Az önkormányzatiság fogalma sokféleképpen meghatározható, megfogalmazható. Az azonban mindegyikben közös, hogy valamennyiben szerepel – akár nevesítve, akár csak körül írva – az önállóság. Az önkormányzatiságban rejlő önállóság azonban nagyban függ a központi politikai akarattól. Ezt támasztja alá az is, ha végig nézzük egyrészt az önkormányzati rendszer történeti változásait, másrészt végig vesszük az önkormányzatiságot meghatározó jogszabályok módosulásait.

142. A helyi önkormányzatok feladatai

A helyi önkormányzatok, az önkormányzatok szervei és tisztségviselők által ellátott feladatok két csoportra oszthatóak:

- a.) átruházott államigazgatási feladatok
- b.) önkormányzati feladatok
  - ba.) kötelező feladatok;
  - bb.) önként vállalt feladatok;
  - bc.) önként átvállalt feladatok.

Az Mötv. 10. § (2) bekezdésében a jogalkotó biztosítja a kötelezően ellátandó feladatok elsőbbségét:

„Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.”

Az **önként vállalt** (fakultatív) feladatok esetén két korlát érvényesül. Egyrészt a kötelező feladatokat kell először ellátni, másodrészt csak helyi közügy vállalható fel. Az önként vállalt feladatokat vagy a saját bevételek terhére, vagy a költségvetési törvényben meghatározott külön források terhére lehet finanszírozni.

Az **önként átvállalt** feladatok esetében az Mötv. szigorú szabályokat fogalmaz meg. Erre csak akkor van lehetőség, ha az átvállaló település gazdasági teljesítőképessége, a lakossági igények, a lakosság szám ezt indokolja, valamint az átvállalással gazdaságosabb és legalább az addigi színvonalon ellátható az adott közfeladat.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 10. § (1)-(3) bekezdése előírása szerint az helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket.

A helyi önkormányzatok számára kötelező feladatot továbbra is törvény írhat elő, az önkormányzatok eltérő adottságait (gazdasági teljesítőképesség, lakosság szám, a közigazgatási terület mérete) is figyelembe véve.

Az Mötv. 13. §-a szerint **a helyi közügyek, illetve a helyben biztosítható közfeladatok** a következők:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadóművészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
9. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
10. lakás- és helyiséggazdálkodás;
11. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;

12. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
13. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
14. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
15. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
16. sport, ifjúsági ügyek;
17. nemzetiségi ügyek;
18. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
19. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
20. hulladékgazdálkodás;
21. távhőszolgáltatás;
22. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

További törvényi lehetőségek helyi önkormányzati feladat-telepítésre:

- törvény a felsoroltakon kívül más, a helyi közügy, helyben biztosítható közfeladat ellátását is előírhatja,
- törvényben meghatározott esetekben az önkormányzat és az állam külön, a finanszírozást is rendező megállapodása alapján az önkormányzat állami feladatokat is elláthat,
- a helyi önkormányzatok továbbra is önként vállalhatják olyan helyi közügyek ellátását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt feladatok ellátása azonban nem veszélyeztetheti a kötelező feladatok ellátását. Finanszírozásuk forrását elsősorban az önkormányzat saját bevételei, illetve az erre a célra biztosított külön források képezhetik.

Intézményi gyermekétkeztetés támogatása

A törvény előírásának megfelelően 2018. január 1-től Nyírábrányban a szünidei gyermekétkeztetési és gyermekétkeztetési feladatokat *a Nyírábrányi Önkormányzati Konyha* elnevezésű, erre a feladatra létrehozott, a Magyar Államkincstár által bejegyzett önállóan működő költségvetési szerv látja el.

Az önkormányzat gazdasági programja összhangban van az önkormányzat éves pénzügyi tervével, a megfogalmazott alapelvek az önkormányzat legfontosabb céljait hűen tükrözik.

A költségvetési alapelvek a

1. Takarékos, átlátható és biztonságos működtetés.
2. A kötelezően ellátandó feladatok biztosítása.
3. A szociálisan rászorultak támogatása.
4. Az elindított beruházások megvalósítása, a forrás biztosítása pályázati pénzeszközök segítségével.
5. Tudatos településüzemeltetés és fejlesztés.
6. Az önkormányzat által gazdasági társaságok bevonása az önkormányzati feladatok ellátásában.
7. Pályázatok figyelése, kapcsolódás az aktuális pályázatokhoz, a pályázatok önrészének megteremtése.

II. A helyi gazdaságfejlesztést befolyásoló külső körülmények

Nyírábrány nagyközség gazdasági programjának és stratégiájának meghatározásánál nyomon kell követni és figyelembe kell venni a nemzetközi és hazai szakpolitikai folyamatokat. A megalapozott és előrelátó döntések meghozatalához szükséges megismerni a környezetünkben zajló gazdasági-, társadalmi, területi-térségi és környezeti elképzeléseket.

A fentiek érdekében egyrészt meg kell vizsgálni az Európai Unió gazdaságpolitikáját és annak irányait, valamint ismerni kell azon hazai dokumentumokat is, melyek a helyi gazdaságfejlesztés irányait befolyásolják.

2.1. Európai Unió

Nyírábrány település Európai Unió forrásokat az előző időszakban is igénybe vett, melyet a gazdasági program megvalósult programjai között bemutatunk. A gazdasági program 2020 – 2025 közötti és azon túl mutató elképzeléseket mutatja be, melynek megvalósítása több forrásra koncentrál. Egyrészt a hazai, kormányzati és pályázati támogatásra, másrészt uniós pályázatokra, harmadrészt az önkormányzat saját bevételeire. Jelen fejezet az uniós források lehetőségeinek eddig ismert tengelyeit mutatja be.

Az Európai Unió kohéziós és regionális fejlesztés politikája a 2021 – 2027 közötti időszakra az alábbi, öt fő célkitűzést fogalmazta meg:

Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakúson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül. Az önkormányzat egyes ágazatain belül (közlekedés, közvilágítás, hivatali ügyintézés stb.) olyan rendszereket kell kidolgozni, amelyek digitalizáción (mobil kommunikáció, ASP kiterjesztése, e-ügyintézés, elektronikus befizetés stb.) alapulnak.

Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben való befektetéssel. Azaz az ökológiailag fenntartható energetikai megoldásokat támogatják továbbra.

Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal.

Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával.

A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható településfejlesztés Uniós-zerterve való támogatása révén, azaz a polgárok bevonása, véleményének kikérése nagyobb hangsúlyt kap, mint eddig. A település lakosságát a fejlesztési elképzelésekbe be kell vonni, a beruházások társadalmasítására nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

A regionális fejlesztési beruházások erőteljesen az 1. és 2. célkitűzésre helyezik majd a hangsúlyt. Az ERFA és a Kohéziós Alap erőforrásainak 65 %-85 %-át e prioritásokra allokálják, a (tagállamok) relatív gazdagság(á)tól függően. A kohéziós politika továbbra is

minden régióban végrehajt beruházásokat, még mindig 3 kategória alapján (kevésbé fejlett, átmeneti, fejlettebb).²

Az alapokra vonatkozó allokációs módszer még mindig nagymértékben az egy főre jutó GDP-n alapul. Új kritériumokat vezetnek be (ifjúsági munkanélküliség, a tanulmányi végzettségek alacsony szintje, éghajlatváltozás, valamint a migránsok befogadása és integrálása), hogy jobban tükröződjön a valós helyzet. A legkülső régiók továbbra is különleges uniós támogatásban részesülnek.

A kohéziós politika a továbbiakban is támogatja a helyi irányítású fejlesztési stratégiákat, és eszközöket nyújt a helyi önkormányzatoknak a források kezeléséhez.

A 2021 – 2027 – es Uniós ciklusra 80 „egyszerűsítési intézkedést” határozott meg a Bizottság. Ezekből kiemelném azokat, amik kedvezően befolyásolhatják önkormányzatunk pályázási lehetőségeit, kiindulva az előző uniós ciklus tapasztalataiból.

Az unió az egyszerűsítések keretében célul tűzte ki a rugalmasabb keret kialakítását, mely magában hordozza a források módosításának lehetőségét. Kevesebb bürokráciát, könnyebb elszámolási kifizetést, egyszerűbb kontrollt ígérnek. A határon átnyúló akadályok megszüntetését és az interregionális innovációs projektek támogatását tűzték célul. Nyírábrány település több külföldi testvérvárosi kapcsolattal is rendelkezik így adott a lehetőség a tapasztalatcserére, valamint a határátkelő közelsége is adott a nemzetközi kapcsolatok kialakítására.

2.2A helyi gazdaságfejlesztést befolyásoló hazai dokumentumok

A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (továbbiakban: OFTK) megfogalmazza azon alapelveket és stratégiai célkitűzéseket melyeket a jogalkotásban és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni.

Az OFTK négy hosszú táv célt fogalmaz meg, mely a társadalom és gazdaság egészének szól:

- a.) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b.) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c.) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d.) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében az Országgyűlés meghatározta a Konceptió tizenhárom specifikus célkitűzését, melyet két csoportra bont az alábbiak szerint:

a) szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- aa) versenyképes, innovatív gazdaság,
- ab) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
- ac) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése,
- ad) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- ae) értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
- af) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- ag) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme,

b) területi specifikus célok:

- ba) az ország makro-regionális szerepének erősítése,

- bb) a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat,
- bc) vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
- bd) kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
- be) területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
- bf) összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az OFTK horizontális szempontjai:

- a.) befogadás - társadalmi felzárkózás,
- b.) esélyegyenlőség megteremtése nemzetiségi identitás erősítése,
- c.) fenntartható fejlődés - fenntartható növekedés,
- d.) értékmegőrzés és intelligens növekedés;

Az OFTK forrás felhasználási alapelvei:

- a.) nemzeti fejlesztési célok és prioritások érvényesítése,
- b.) a közpénz felhasználása közhasznú eredményezzen,
- c.) partnerség és közösségi részvétel,
- d.) foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,
- e.) a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának és értékeinek megőrzése, javítása,
- f.) megtermelt értékek hasznosulása a helyi közösség javára, kedvezményezettség
- g.) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű járások és települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat meghatározott támogatási szabályok alapján indokolt felhasználni,
- h.) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű járásokból és településekről benyújtott pályázatokat a pályázatok értékelése során a felzárkóztatás elősegítése érdekében indokolt előnyben részesíteni;

Magyar Falu Program

A Magyar Falu Program meghirdetésével a kormány célul tűzte ki a hazai kistelepülések népességmegtartó és népességnövelő erejének fokozását, az életminőség és a közszolgáltatások elérhetőségének javítását.

III. Helyzetelemzés

A település bemutatása

Nyírábrány (területe: 55,62 km²) település tájféldrajzilag a Dél-Nyírséghez, azon belül a Ligetaljához tartozik. Nyírábrány tipikus nyírségi település, de sajátos szituációt jelent Debrecen, valamint a határ közelsége is. A településnek külföldi testvérkapcsolata van a Romániában található Érmihályfalvával, valamint Érsemjénnel.

A település közlekedési kapcsolatait a jövőben is a 48-as számú főközlekedési út határozza meg elsősorban, mindemellett a településen három négy számjegyű országos gyűjtőút is keresztül fut, melyből a 4904-es út 2016-ban felújításra került, míg a 4907-es és a 48-as számú főútvonal felújítása jelenleg folyamatban van.

A vasúti közlekedés szerepe szintén kiemelkedő, mivel Debrecen-Nyírábrány között és onnan Romániába továbbvezető vasúton jelentős személy- és teherforgalom bonyolódik le.

A település természeti környezete igen értékes és változatos, ahol a sekély vízállásos területtől a

száraz homoki gyepen át a kőrises ligeterdőig váltakozik a táj. A terület kedvelt kirándulóléhely, változatos élővilága sok természetjárót, míg vadakban gazdag erdői sok vadászt vonzanak határon innen és túlról is.

Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata és Fülöp Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2013-ban közös hivatalt hozott létre. A Nyírábrányi Közös Önkormányzati Hivatal székhely települése Nyírábrány. A közös hivatal ellátja a 2011. évi CLXXXIX. törvényben (a továbbiakban: Mőtv.) és a vonatkozó egyéb jogszabályokban a számára meghatározott feladatokat Nyírábrány és Fülöp települések vonatkozásában. A közös hivatal feladatait a társult települések önkormányzatai által jóváhagyott, a közös hivatal működtetésére és fenntartására létrejött megállapodás tartalmazza.

Nevezetességek

Ábrányi Kornél emlékszobra: Nyírábrányban született Ábrányi Kornél (eredetileg Eördögh Kornél) zenei író, zeneszerző, zongoraművész, zenepedagógus (1822. október 15. – 1903. december 20. Budapest), kinek emlékét mellszobor őrzi a nagyközség főterén.

Tájház: A favázás, sárfalú, tornác nélküli, szabad kéményes, szalmatető ház a legszegényebb háztípus egyedülálló példája, mely Nyírábrányban a Rákóczi utcán található.

Katolikus imaház: Budaábrányi Keresztelő Szent János templom, mely a XX. században épült.

Római katolikus templom: Szent Kereszt templom Nyírábrány főterén, mely a XIX. században épült.

Görög katolikus templom: Nyírábrányi Szent Mihály főangyal Görög katolikus temploma, amely 1932-ben épült.

Református templom: A Nyírábrányi Református Egyházközség temploma, mely Budaábrányban található és a XX. században épült.

Eördögh kastély: A környezetből kiemelkedő dombos földhátan, huszonkét hektáros angolpark közepén áll az impozáns, 1827-ben épült, kétszintes klasszicista épület, az Eördögh-kastély Nyírábrány központjában, mely nagyközségünk egyik legfontosabb látnivalója. Az épület tengelyében csak egy teraszt tartó kocsli áthajtó áll. Tervezője, Povolny Ferenc egyéni módon alakította ki a kör alaprajzú fogadóhelyiséget, melynek gömbsüvegboltozatát fiókboltozatok díszítik.

Szapáry kilátó: 2015-ben épült az Eördögh-kastély utolsó tulajdonosáról elnevezett Szapáry kilátó, melynek teljes magassága 23,6 méter, 94 lépcsőfok visz fel a tetejére. Onnan – ködmentes időben, naponta 9 és 17 óra között – láthatóak a környező települések tornyai, szemben az érmihályfalvi templomé.

Erdei tanösvény: A kilátó mellett a Beke István erdei tanösvény és pihenőhely létesült a kastély parkjában, kellemes sétát kínálva a kirándulni vágyóknak, valamint megfelelő környezetet biztosítva az óvodai és iskolai szervezésű erdei tanórák számára.

1956-os emlékmű: 2017-ben "Büszkeségpont" létrehozására pályázott Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére. Az emlékmű a település központi helyén, az Ábrányi Kornél téren került felállításra, amely kifejezi, hogy milyen szabadságvágy lakozik a magyar emberekben.

Infrastrukturális ellátottság

A lakások száma Nyírábrányban 1504 db. (KSH 2018. évi adat)

A helyi vízművet és a szennyvíz-tisztító telepet a Debreceni Vízmű Zrt. üzemelteti 2019. január 1-től. A közüemi vízvezeték hossza 29,5 km, a közterületi kifolyók száma 16 db. Az ivóvízvezeték minden utcán kiépült. Szennyvíz közmű csatorna hossza 32,246 km.

Vezetékes gázellátással 722 lakás rendelkezik (2016. évi adat), a hálózat kiépítettsége 100 %. Az elektromos hálózat kiépítettsége szintén 100 %-os, a telefon ellátottság is jónak mondható, a településen 605 bekapcsolt fővonal található. A településünkön távközlési torony is található a mobilszolgáltatás zavartalan működése érdekében.

A burkolt utak hossza belterületen 31 km (állami és önkormányzati utak összesen), míg a külterületen 15 km. Kieépítetlen közút hossza belterületen 4,8 km, külterületen 117,17 km

Főbb intézmények:

- Nyírábrányi Közös Önkormányzati Hivatal
- Nyírábrányi Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde
- Ábrányi Emil Általános Iskola
- Honestas Nyírábrányi Idősek Otthona
- Nyírábrányi Önkormányzati Konyha
- Ábrányi Kornél Közösségi Tér és Könyvtár
- Nyírábrányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Községi Sportpálya
- Egészségház
- 1. és 2. számú orvosi rendelő
- Fogorvosi rendelő
- Országos Mentőszolgálat nyírábrányi kirendeltsége
- Posta
- Gyógyszertár
- Orvosi Ügyelet

Gazdasági helyzet, foglalkoztatottság

Nyírábrányt földrajzi fekvése, munkaerő-kínálata, fejlett infrastruktúrája és térségi adottságai alkalmassá teszik a különböző befektetői igények kielégítésére.

Nyírábrány a magyar-román határátkelőre irányuló forgalmat kihasználva, jelentős gazdasági és szolgáltató vállalkozásokat vonzhat a településre. A 48-as számú főútvonal, a vasúthálózat, a 3 km-re lévő magyar-román nemzetközi határátkelőhely, valamint a Debreceni Nemzetközi Repülőtér közelsége mind figyelemre méltó szempontok egy beruházás szempontjából.

A főút és a határra vezető vasút környezetében kijelölt, illetve kijelölésre kerülő területek jó lehetőséget teremthetnek kereskedelmi, szolgáltató és ipari vállalkozások ide településéhez. A főút mellett idegenforgalmi, pihenő és ellátó létesítményeket kialakítva, jelentős bevételre tehetnek szert a településen működő vállalkozások.

A műemléki védettségű Eördögh kastély rekonstrukciója és tervezett idegenforgalmi hasznosítása megnövelheti a település látogatottságát, a mögötte lévő park bővítése, a csatlakozó erdős, ligetes területek rekonstrukciója még tovább növelheti a kastély, a benne tervezett rendezvények ismertségét és népszerűségét. A kastély látogatottságának növekedésével a kastélyparkhoz csatlakozó kertészek idegenforgalmi hasznosítása is realitássá válhat, ezeken a területeken távlatban idegenforgalmi célú területeket, pihenő és üdülő területet alakíthat ki a település.

A közeli megyeszékhely megközelítése a 48-as főút tervezett szélesítésével és még jobb kiépítésével

még inkább elérhető lesz, így a Nyírábrányban és körülötte található szép erdős környezet sokak számára jelenthet vonzerőt. A felvázolt optimista jövőkép megvalósulásához természetesen szükség van a vállalkozások településre „csábításához”, megfelelő közművesített területek kialakítására és kedvező feltételek megteremtésére. Szükség van természetesen kedvező vállalkozáspolitikára és gazdasági feltételekre is, melyek megteremtése nem csak a településtől függ.

Az Önkormányzat 2008. évben elfogadta a Településszerkezeti, Szabályozási Tervét és a Helyi Építési Szabályzatot, mely 2016-ban és 2017-ben is módosítva lett a helyi vállalkozói igényeknek megfelelően.

Nyírábrányban a mezőgazdasági tevékenység a jellemző, ezen belül a növénytermesztés, az állattartás a kiemelkedő, azonban mára az erdőgazdálkodás is jelentőssé vált. Mindemellett a kereskedelem és egyéb szolgáltatások, kis mennyiségben a könnyűipari tevékenység is jellemző.

A településen az ipari jellegű vállalkozás kevés, a vállalkozások elsősorban a mezőgazdasági és a kereskedelmi szektorból, illetve szolgáltatásokból tartják fenn magukat.

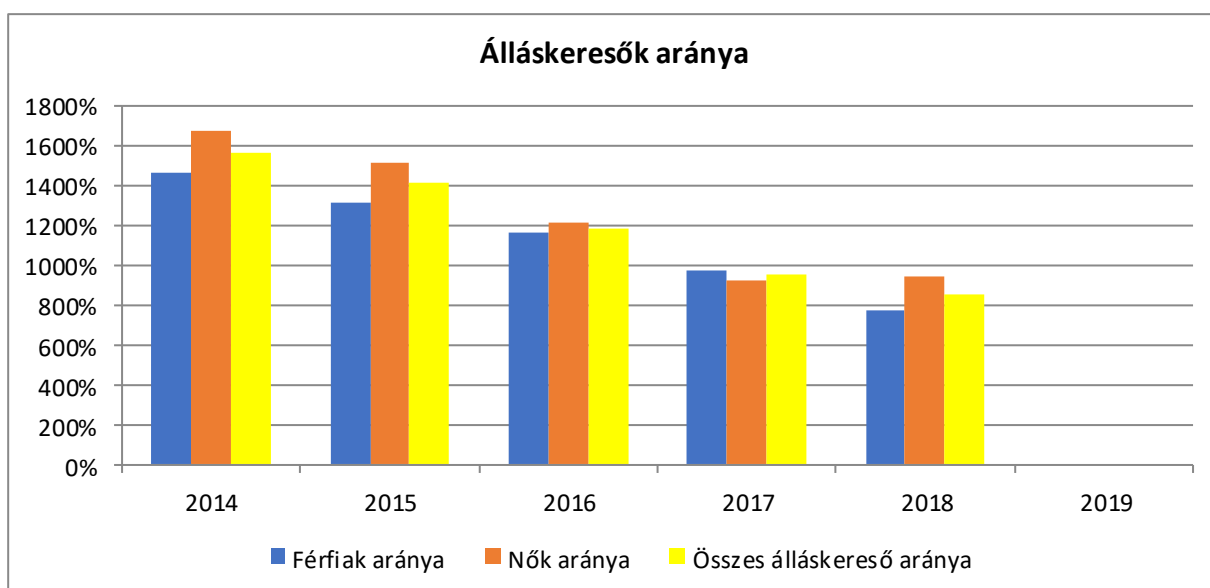
A lakosság száma 4.000 fő körül változik, jelenleg 3910 fő. A születések száma évente 40-50 fő. A halálozások száma évente kb. 50-60 fő körül alakul. Debrecenből, illetve a környező községekből a bevándorlás is változó tendenciát mutat.

Nyírábrányban az aktív keresők száma 2018-ban 2761 fő, ez a lakosság 67 %-át jelenti, mely a 2016 évi adatokhoz képest 3 %-os csökkenést mutat.

A regisztrált munkanélküliek száma 236 fő volt 2018-ban, rátája pedig 8,55 %. A nyilvántartott álláskeresők száma folyamatos csökkenést mutat. A nemek arányát tekintve jól látszik, hogy az állást kereső nők kisebb mértékben tudnak elhelyezkedni, mint a férfiak.

2020-ban a COVID-19 járvány miatt kialakult helyzetben a regisztrált munkanélküliek számában növekedés várható.

Településünk a 105/2015.(IV.23.) kormányrendelet szerint társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett, a komplex mutató alapján és jelentős munkanélküliséggel sújtott, a munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag 1,75-szeresét munkanélküliek számát tekintve az országos átlaghoz képest 1,75 –szeresét meghaladó a munkanélküliség.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Társadalom

A munkahelyteremtést, a vállalkozók letelepedését befolyásolja a népesség iskolai végzettség szerinti aránya. A legalább nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek száma: 105 fő, a nyilvántartott álláskeresőkhöz viszonyított aránya: 48,22%, középfokú végzettséggel (szakmunkás, szakiskola, gimnázium, szakközépiskola, technikum) rendelkezők száma: 92 fő, aránya: 42,46%. Az álláskeresők 9,21 %-a nem végezte el a nyolc általános iskolát.

A 15-64 év közötti állandó népesség 2018-ban 2761 fő, a nyugdíjas korosztály az állandó népesség 14,6 %-a.

A víz-gáz, csatornahálózat, áramellátás egyes tanyák és a külterületek kivételével biztosított, a közvilágítás 2017-ben korszerűsítésre került. Az önkormányzat karbantartási szerződést kötött a Mezei Vill Kft-vel.

Az infrastruktúra rendszeren belül elsősorban az út- és ivóvízhálózat folyamatos felújítása szükséges, valamint gyalog-átkelőhely létesítése a főtéren.

Testvértelepüléseinkkel, Érmihályfalvával és Érsemjénnel a kapcsolatunk élő, kulturális területen folyamatos.

A településen két háziorvosi, egy fogorvosi, két védőnői körzet, gyógyszerár, a Központi Orvosi Ügyelet megállapodás alapján 4 településen (Nyírábrány-Fülöp- Nyíracsád-Nyírmártonfalva) az alapellátást biztosítja. Ezen felül biztosított a gyermekorvosi és nőgyógyászati szakvizsgálat is településünkön.

Az OMSZ nyírábrányi Mentőállomása jelentősen hozzájárul a térségben balesetet szenvedők ellátásához és a hirtelen fellépő egészségügyi veszélyhelyzetek elhárításához, a sérültek, betegek azonnali kórházi ellátáshoz szállításával.

Településünk részt vesz a Kistérségi Járóbeteg Rendelőintézet működtetésében, mely társulás keretében a Vámospércs-Kistérségi Egészségügyi Szakellátó Nonprofit Kft. fenntartásában üzemel. A Rendelőintézet jelentősen javítja és könnyíti a betegek és a lakosság helyzetét a betegségek megelőzésében, az egészség megőrzésében.

Az intézményi ellátottság tekintetében az önkormányzat saját fenntartású és működtetésű intézményei, a Nyírábrányi Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde, a Honestas Nyírábrányi Idősek Otthona ellátja az óvodai nevelés és az idősek emelt szintű gondozási feladatait. A Honestas Nyírábrányi Idősek Otthona energetikai felújítására is lehetőség volt pályázati forrásból. A gyermekek intézményi és a szociális étkeztetést a Nyírábrányi Önkormányzati Konyha látja el településünkön. A konyha korszerűsítése pályázati forrásból, az iskolai ebédlő felújítása az intézmény saját forrásából került felújításra 2019-ben,

IV. Megvalósult fejlesztések és beruházások 2010 – 2020. között

Pályázat neve	Támogatás összege	Projekt leírása	Hatályba lépés
ÉAOP-4.1.2/A-09-2010-0014	26 349 858 HUF	Az egészségügyi alapellátás színvonalának javítása Nyírábrány Nagyközség 1. számú orvosi körzetében az orvosi rendelő felújításával és akadálymentesítésével	2010
TIOP-1.1.1-09/1-2010-0188	20 117 500 HUF	A nyírábrányi Ábrányi Emil Általános Iskola informatikai fejlesztése	2010
KEOP-4.2.0/A/11-2011-0123	10 736 993 HUF	A "HONESTAS" Nyírábrányi Idősek Otthona energetikai fejlesztése napkollektor és napelem rendszer telepítésével	2011

Nyírábrány nagyközség Gazdasági Programja

2020-2025

Intézményi Pedagógiai Rendszer (IPR)	6 443 793 HUF	Ábrányi Emil Általános Iskola támogatása	2011
TÁMOP-3.2.3/A-11/1-2012-0108	26 954 479 HUF	Építő közösségek létrehozása, fejlesztése Nyírábrányban	2012
KEOP-4.9.0/11-2011-0140	106 420 760 HUF	A nyírábrányi Ábrányi Emil Általános Iskola komplex energetikai fejlesztése	2012
TÁMOP-5.2.5/B-10/2-2010-0270	35 411 200 HUF	Ifjúságvédelmi programok megvalósítása Nyírábrányban	2012
KEOP-7.1.0/11-2011-0038	20 493 500 HUF	Ivóvízminőség-javítási beruházás Nyírábrány településen	2012
BM önkormányzati felzárkóztatási támogatás	8 024 080 HUF	Univerzális traktor beszerzése	2012
TÁMOP 5.4.9-11/1-2012-0054	8 025 700 HUF	„Nyíradony-Nyíracsád-Nyírábrány összefogás szociális modellkísérlet a Hajdúhadházi Kistérségben”	2012
KEOP-1.3.0/09-11-2013-0014	258 740 231 HUF	Ivóvízminőség-javítási beruházás Nyírábrány településen	2013
ÉAOP-3.1.2/A-11-2012-0023	133 986 405 HUF	Hajnal utca útrekonstrukciója Nyírábrányban - 1. ütem	2013
TIOP-1.2.3-11/1-2012-0432	7 996 586 HUF	A nyírábrányi könyvtár informatikai fejlesztése a szolgáltatások minőségének javítása érdekében	2013
Leader - Nagy értékű rendezvények	990 000 HUF	Ábrány napja 2013. című rendezvény	2013
Tanyafejlesztési program 2013.	52 000 000 HUF	Nyírábrány piac fejlesztés	2013
ÉAOP-4.1.2/A-12-2013-0101	41 977 900 HUF	Fogorvosi rendelő felújítása és eszközbővítése Nyírábrányban	2014
Erdei közjóléti létesítményeket támogató pályázat	24 118 162 HUF	Erdei tanösvény és Erdei közjóléti létesítmények készítése, elhelyezése	2014
Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap	9 914 000 HUF	Vidéki gazdaság és a lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások fejlesztése - Tanyabusz beszerzése	2014
Építőművészet és Örökségvédelem Kollégiuma pályázata - 3236/213	1 500 000 HUF	Nyírábrányi tájház épületrekonstrukciója	2014
BM Közbiztonság növelését szolgáló fejlesztések megvalósítása	8 003 000 HUF	Térfigyelő kamerarendszer kiépítése	2014
KEOP-4.10.0/N/14-2014-0398	27 351 130 HUF	Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata Energetikai korszerűsítése fotovoltaikus rendszerekkel	2015
KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16	7 000 000 HUF	Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez	2016
TOP-1.4.1-15-HB1	149 499 992 HUF	Községi óvoda kialakítása, építése	2017
TOP.3.2.1-15	214 976 192 HUF	Energetikai korszerűsítés	2017
EFOP 4.1.7-16	19 998 384 HUF	A közösségi művelődési intézmény- és szervezetrendszer tanulást segítő infrastruktúrális fejlesztései	2018
ZP-1-2017	10 000 000 HUF	Zártkert pályázat	2018

Nyírábrány nagyközség Gazdasági Programja

2020-2025

EFOP-3.7.3-16	28 986 160 HUF	Az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférés biztosítása	2018
VP6-7.2.1-7.4.1.3-17	32 030 234 HUF	Helyi piac fejlesztése	2018
VP6-7.2.1-7.4.1.1-16	42 882 905 HUF	Civilek háza pályázat	2018
EFOP-1.5.3-16	38 360 660 HUF	Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben	2018
EFOP-3.9.2-16	53 473 998 HUF	Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben	2018
VP6-7.2.1-7.4.1.2-16	4 782 298 HUF	Külterületi helyi közutak fejlesztése önkormányzati utak kezelése	2018
MFP-AEE/2019	2 954 484 HUF	MFP 2019 - Orvosi eszköz	2019
BMÖFT/5-20/2019	15 000 000 HUF	Belterületi utak, járdák, hidak felújítása (Vágóhid utca)	2019
TP-1-2018	1 799 996 HUF	Tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése Nyírábrányon	2019
KKETTKK-CP-02	2 498 725 HUF	I.világháborús emlékmű felújítása	2019
608936-CITIZ-1-2019-1-HU-CITIZ-TT	25000 EUR	Testvérváros pályázat	2019
VP6-19.2.1-23-2-17	1 999 991 HUF	Szakmai programok megvalósítása és térségi rendezvények	2019
VP6-19.2.1-23-1-17	966 518 HUF	Kis értékű eszközbeszerzés	2019
VP6-19.2.1-23-7-17	14 999 991 HUF	Budaábrányi Közpark	2019
MFP-HOR/2020	29 962 286 HUF	MFP 2020 - Orvosi rendelő	2020

V. Az elkövetkező öt év fejlesztési irányai

1. Egészségügy

A Magyar Falu pályázat keretében 2 954 484 Ft összegben vásároltunk eszközöket a két orvosi rendelő, az orvosi ügyelet és a védőnői körzetek részére, de az 1. számú Védőnői körzet épülete már korszerűtlen, ezért szükségessé vált a felújítása. A Jókai utca 6. szám - hrsz 431/1- alatt található épület felújítása után 3 rendelő típust magában foglaló többcélú intézmény korszerűsítését tervezzük. Célunk a községben az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó infrastrukturális feltételek javítása, a védőnői tevékenységhez szorosan kapcsolódó, a mindennapi munkavégzés során alkalmazott orvosi eszközök, valamint az egészségügyi dolgozói szakszemélyzet által használt bútorok beszerzése.

A fogorvosi rendelő korszerűsítésére és eszközbeszerzésére 2014-ben nyílt lehetőség. Nyírábrány egészségügyi ellátását két házi orvos látja el. Az 1. számú orvosi rendelő felújítására 2010-ben került sor, míg a 2. számú orvosi rendelő energetikai felújítása 2018-ban volt. Mindkét felújítás pályázati forrásból valósult meg. Az orvosi rendelőkhöz két orvosi szolgálati lakás tartozik, mely biztosítja a házi orvosok lakhatását. A lakások fűtése jelenleg az orvosi rendelők fűtési rendszerének része, a fűtési rendszerek korszerűsítése és szétválasztása időszzerű feladat.

Céljaink között szerepel a Mentőállomás épületének felújítása, energetikai fejlesztése, melyet szintén pályázati forrásból szeretnénk megvalósítani.

2. Köznevelés

A köznevelési intézmények közül az óvoda és mini bölcsőde fenntartója az önkormányzat. A központi óvoda telephelye az Iskola u. 8. szám alá költözött, mert a Hajnal utcai óvoda épülete már nem szolgálta megfelelően az óvodások elhelyezését. Pályázati forrásból megvalósult a bölcsőde is településünkön, mely jelenleg 8 gyermek elhelyezését biztosítja. A központi óvoda felújítása után az óvoda fejlesztést a Kisábrányi óvoda felújításával szeretnénk folytatni, melyre pályázati forrást keresünk. Napelem és tornaszoba létrehozását is tervezzük a Kisábrányi óvodába.

3. Településüzemeltetés

A környezetvédelmi és infrastrukturális fejlesztés keretein belül a csapadékvíz-elvezetés rendszerének további szakaszainak kiépítése szükséges, mert a településen részlegesen van kiépítve a csapadékvíz-elvezetés.

Pályázati forrásból megvalósítandó céljaink:

- Azokban az utcákban történő aszfaltozás, ahol már útalap van, (Pl.: Homok, Víz, Mester, Sport, Széchenyi, Árpád út) és aszfaltozott út kialakítása olyan helyeken, ahol még nincs útalap: (Pl.: Pergő, Vágóhid összekötése a Rákóczi utcával, Feketerét),
- Járdák kialakítása, felújítása a Rákóczi, József A, Petőfi utcákon,
- Nyírábrány főterének átalakítása,
- Meglévő piac épületének bővítése, rendelkezésre álló terület térkövezése, parkoló kialakítása,

- A két nyírábrányi temető ravatalozójának felújítása, urnafal kialakítása, napelemek telepítése.
- 48-as főút melletti területen ipari park építése, amely most magántulajdonban van

4. Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások

A jövőt – ide nem értve a fejlesztési és beruházási célokat – mint az önkormányzat életében sok esetben, a jogszabályok határozzák meg. A szociális ellátórendszer két bázisa az önkormányzati ellátórendszer a szociális rendeletén keresztül, másrészt a Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás által fenntartott Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ Nyírábrány településen végzett tevékenysége.

A szociális rendelet és így az ellátások formái, azok mértéke, a jogosultak körének meghatározása folyamatos monitorozás alatt áll, így azok a települési támogatási formákat tartalmazza, melyek igazodnak a meglévő – állami – támogatásokhoz és azokat segíti, akiknek szüksége van rá. A jogosultságok megállapításának intézményi rendszere (polgármester, Egészségügyi és Szociális Bizottság, jegyző) jól működik. Továbbra is hangsúlyt fektetünk a jogszabályok maximális betartása mellett a személyes élethelyzetek megismerésére, hogy a támogatások azokhoz jussanak el, akik erre rászorulnak, és az ellátórendszerbe jelentkeznek, vagy megjelennek.

A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások többségét a Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ látja el. Minden európai városnak, községnek szembe kell nézni az elöregedéssel, a 65 év feletti állandó lakosok száma a statisztika szerint is évről-évre nő. Az idősök a generációs együttélések felbomlásával és a fiatalok mobilitásának előtérbe kerülésével egyre többen gondoskodásra szorulnak. A veszélyhelyzeti, 65. életévüket betöltöttekről való gondoskodás megszervezésének kötelezettsége megmutatta számunkra, hogy gyorsan és racionálisan képesek vagyunk olyan feladatot is ellátni, ami eddig nem volt kötelezettségünk. Az önkormányzat, a Polgárőrség, a Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Központ, a Nyíradonyi Társulás házi betegápolóinak az együttműködése nemcsak példaértékű volt, de azt is elének vetítette, hogy olyan ellátási formákat is képesek vagyunk megszervezni, amelyek nem szerepelnek jogszabályokban. Figyelembe kell vennünk azt is, hogy az idősebb korosztály nem minden tagja preferálja az idősotthoni, bentlakásos otthonokat.

A nappali ellátás az idősök és hozzátartozóik számára a fentiek miatt kiemelten fontos, ezért a Honetas Nyírábrányi Idősök Otthona mellett célszerű lenne egy apartmanház kialakítása idősök számára.

Továbbá célunk a lakhatási beruházások támogatása, Csillag szolgáltatóházak kialakítása, melyhez megfelelő pályázati forrást keresünk.

5. Sport, ifjúsági ügyek

Fejlesztési céljaink között szerepel egy műfüves focipálya kialakítása az iskolások és a helyi focicsapat számára, valamint egy gyakorló rally pálya létrehozása, melyhez a területet az önkormányzat már biztosította. Nyírábrányban minden évben megrendezésre kerülne az ÁBRÁNYMEET nevű rendezvény, melyet a nyírábrányi fiatalok közössége szervezne meg, önkormányzati segítséggel.

A futball mellett újfajta sportolási lehetőség biztosítására zárttéri kondipark kialakítását, valamint új játszótérek építését tervezzük.

A Községi Sportpályán továbbra is lehetőséget biztosítunk a tenisz oktatására.

6. Közigazgatás

A veszélyhelyzet a hivatal munka-, szokás-, és ügyfélfogadási rendjét jelentősen megváltoztatta. A hivatal ügyfélfogadási rendjének átgondolása megtörtént, az ügyfélfogadási rend kihirdetésre került. Az ügyfelek megpróbálnak igazodni az új rendhez, az ügyintézők munkája tervezhetővé vált.

Az ASP (Application Service Providing) bevezetésével az elektronikus ügyintézés szerepe előtérbe kerül. Az ügyfelek számára lehetőség nyílik az E-önkormányzati portál igénybevételére, ahol az ügyfélkapuval rendelkező állampolgárok elektronikusan vehetik igénybe szolgáltatásainkat. A jövőben az elektronikus ügyintézés népszerűsítésére és kommunikációjára nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Ezen ügyintézési mód kényelmes az ügyfeleknek, környezetbarát és az ügyintézési időt is lerövidíti. Az áttérés hosszú távú, még lesznek olyan ügyfelek, akiknek az elektronikus ügyintézés gondot okoz.

2015. március 1-jétől a járási hivatalok állapítják meg az aktív korúak ellátására, az időskorúak járadékára, az ápolási díjra, a közgyógyellátásra, az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot. Öröm számunkra az, hogy a településünkön az ügyintézés miatt nem szükséges más településre utazni a fenti ügyintézés miatt, mert az önkormányzat helyet biztosít a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Nyíradonyi Járási Kirendeltsége részére, ahol két kormánytisztviselő látja el ezt a feladatot. 2020. augusztusában racionalizálásra kerül az önkormányzati hivatal munkája, ennek következtében az önkormányzat a Nyíradonyi Járási Kirendeltség irodáját az Ábrányi Kornél tér 8. szám alatti épületében helyezi el. Az épületben eddig tevékenykedő Pénzügyi Iroda munkatársai az Ábrányi Kornél tér 6 szám alatti épületben folytatják munkájukat. Ezzel az ügyintézők nagy többsége koncentráltan egy épületben lesz elérhető. Céljaink között szerepel az önkormányzaton belül működő kormányhivatal, járási hivatal dolgozóinak kiszolgálására szolgáló irodaház további felújítása.

7. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátására az önkormányzat a Debreceni Hulladék Közszolgáltató Nonprofit Kft.-vel kötött szerződést. A közszolgáltatás ellátásának rendjét és módját a települési hulladékgazdálkodásról szóló Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2013.(IX.13.) önkormányzati rendelete tartalmazza.

A Képviselő-testület által átruházott feladatoként a polgármester szociális rászorultságtól függő lakhatási támogatást állapít meg a hulladék-közszolgáltatási díj megfizetéséhez a szociálisan rászorult személyek részére. A lakhatási támogatás feltételeit az önkormányzat rendeletben határozta meg, melyek az alábbiak:

- a kérelmező köteles a lakáshoz tartozó udvar, kert rendben tartására,
- az önkormányzat ingyenes lomtalanításának igénybevételére,
- az ingatlan előtti járdának (járda hiányában 1 m széles területsávnak), a járda melletti zöld sáv úttestig terjedő teljes területének tisztántartására,
- szemét és gyommentesítésre,
- e lakásnak rendeltetésszerű használatára, folyamatos tisztántartására, takarítására,
- az ingatlan, valamint a hozzá tartozó kert rágcsálóktól, kártevőktől való mentesítésére.

Minden évben pályázunk az illegális hulladéklerakó- helyek felszámolása programra, mert sajnos ez a program nélkülözhetetlen eleme a közfoglalkoztatásnak. A tiszta környezet fenntartása elengedhetetlen eleme a mindennapjainknak. Ez a program folyamatos, hiába került több illegális szemétkerakó hely felszámolásra, az utak mentén, illetve a külterületeken sajnos újra nőnek a szeméthegek.

8. Víziközmű-szolgáltatás

A helyi vízművet és a szennyvíz-tisztító telepet a Debreceni Vízmű Zrt. üzemelteti 2019. január 1-től, a meglévő közszolgáltatási szerződés stabilan biztosítja településünk ivóvíz ellátását.

9. Környezetvédelem

Mint oly sok minden, a környezetvédelem is igen összetett egy önkormányzat életében. Az önkormányzatok környezetvédelmi feladatait egyrészt a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, másrészt az MÖtv. határozza meg. Ezek közé tartozik – a teljesség igénye nélkül - a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtásának betartatása, környezetvédelmi tárgyú rendelet kidolgozása, zajvédelmi szempontból fokozottan védetté nyilváníthat területeket, csendes övezetet jelölhet ki, meghatározhatja az avar és kerti hulladék égetésének szabályait, helyi zajvédelmi szabályokat állapíthat meg. A környezetvédelem azonban ennél jóval több.

A természet változásaihoz való alkalmazkodás szükségessége nemcsak országos, de helyi/települési szinten is megmutatkozik. Az éghajlatváltozás miatt helyi szinten is fontos intézkedéseket tenni. Az önkormányzati tulajdonú épületek felújítása során, nagy figyelmet fordítunk a környezettudatosságra napelemek kiépítésével, az épületek szigetelésével.

Tervezzük két elektromos töltőállomás és egy napelem park kialakítását is a 48-as főútvonal mellett.

10. Vagyongazdálkodás

Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata tulajdonában az alábbi ingatlanok vannak:

12 LAKÁSOS TÁRSASHÁZ (Nyírábrány Iskola u. 12)	
Pályázat alapján költségelvű bérlakás	
	LAKÁS
1	Földszint/ 01. lakás
2	Földszint/ 02. lakás
3	Földszint/ 03. lakás
4	Földszint/ 04. lakás
5	I. emelet/ 05. lakás
6	I. emelet/ 06. lakás
7	I. emelet/ 07. lakás
8	I. emelet/ 08. lakás
9	Tetőtér/ 09. lakás
10	Tetőtér/ 10. lakás

Nyírábrány nagyközség Gazdasági Programja

2020-2025

11	Tetőtér/ 11. lakás
12	Tetőtér/ 12. lakás

	Szolgálati bérlakások
1	József Attila u.1
2	Iskola u. 5/B
3	Iskola u. 5/A
4	Budaábrányi u. 54
5	Hajnal u. 4
6	Jókai u. 6

	Szociális elven bérlé adható lakások
1	Rákóczi u. 99.
2	Budaábrányi u. 32
3	Rákóczi u. 95.
4	Szabadság u 110.
5	Rákóczi u.114.
6	Szabadság u 82.

A 2019. október 13-a előtt kötött lakásbérleti szerződések többsége esetében a bérleti jogviszony határozatlan időre lett meghatározva. Ezen lakások esetében az önkormányzatnak nincs lehetősége, hogy pályázat útján jelöljön ki bérlőt. Minden más esetben, amennyiben a bérleti szerződés lejár, ismételten pályázat útján lehet a lakások bérlőiről döntenie a képviselő-testületnek az Egészségügyi és Szociális Bizottság javaslata alapján. A pályázatát bárki benyújthatja az arra rendszeresített dokumentumok kitöltése és a kért igazolások becsatolásával. A lakások bérbeadását Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzati tulajdonú bérlakások bérbeadásáról, béreinek megállapításáról és a lakhatással kapcsolatos feladatokról szóló 6/2020. (II.14.) önkormányzati rendelete szabályozza. A rendelet megalkotása szükséges volt, hogy a továbbiakban ne kerülhessen sor határozatlan idejű szerződések megkötésére.

A bérlakás állományt az önkormányzat a „jó gazda” módjára tartja karban. A be/kiköltözések miatti aktuális karbantartási feladatok elvégzése mellett tervezzük a 12 lakásos társasház szigetelését, fűtőkorszerűsítését, napelemek kiépítését. A lakások saját erőből való karbantartása a költségvetés mérlegétől függ.

A bérhátralékok behajtására, csökkentésére intézkedés kidolgozása javasolt.

A lakás és helyiségbérleti díjakra vonatkozóan javasolt az évente történő felülvizsgálat az inflációs ráta, a gazdaság teljesítőképessége, az adófizetések, piaci folyamatok tükrében.

A lakások számát növelni szeretnénk. A Rákóczi út 1. szám alatti ingatlan felújítását tervezzük pályázat keretében.

11. Közbiztonság

Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata a 155/2012. (XII. 11.) önkormányzati határozatával döntött a közbiztonság javítása érdekében a térfigyelő kamerák létesítéséről, helyszíneiről, melyet ezután többször módosított. (105/2015. (XI. 30.), és a 97/2016. (IX. 15.) határozatok)

A kamerarendszer kiépítése a Belügyminisztérium Közbiztonság növelését szolgáló fejlesztések megvalósítása céljából pályázati forrásból valósult meg.

A 2012-ben telepített kamerarendszer sajnos többször is meghibásodott, karbantartását és helyreállítását a kiépítő céggel nem tudtuk elvégeztetni, így a térfigyelő kamerarendszerek kiépítésében és üzemeltetésében jártas más vállalkozást kell keresnünk a hibák javítására.

Jelenleg a kamerák fele működik, nagy része cserére, javításra szorul, a rendszer elavult, felújításra szorul. A kamera rendszer üzemeltetésével önkormányzatunk közreműködik a település közbiztonságának javításában. A rendőrséggel folyamatos a kapcsolattartás, a rendőrség munkáját segítik a kamera felvételek.

Célunk a rendszer felújításán túl a jelenlegi 21 db kamerán túl további kamerák telepítése.

12. Turizmus, idegenforgalom

Településünk egyik kiaknázatlan lehetősége a turizmus. Idegenforgalmi és turisztikai koncepcióval nem rendelkezünk. A középtávú tervezésnél figyelembe kell venni Nyírábrány földrajzi, gazdasági, történelmi hagyományait, a már meglévő adottságokat, valamint a környező települések turisztikai attrakcióit is.

A következő ciklusban célunk az Eördögh kastély átépítésével, idegenforgalmi célú fejlesztésével, a mögötte lévő kastélypark erdős, ligetes rész rekonstrukciójával (kalandpark, halastó), a Nyírábrányra irányuló idegenforgalom jelentős megnövelése, a külterületi erdősültség kihasználásával a falusi turizmus, vadászturizmus felfejlesztése. További célunk a tájház, a településközpont és környezetének minőségi fejlesztése, ezzel az itt lakók településen maradásának elősegítése, a település idegenforgalmi vonzásának növelése. Az Eördögh Kastély, a tájház, valamint a természeti értékeink, az erdős területek, a vadállomány hozzájárulnak a településen fejlesztendő turizmushoz, mellyel a lakhatási, foglalkoztatottsági feltételek is javulni tudnak.

13. Testvérvárosi kapcsolatok

Továbbra is cél az európai együttműködésben való aktív részvétel, a kulturális és önkormányzati együttműködés. Cél, hogy ebben a ciklusban feltérképezzük a lehetséges gazdasági együttműködések, a „jó gyakorlatokat”.

14. Egyházak

Az egyházakkal való kapcsolattartás során cél az egyházakkal történő folyamatos kommunikáció, vélemény-, és eszmecsere. Erre nyújtanak lehetőséget az ünnepek és megemlékezések.

15. Civil szervezetek

A civil szervezetekkel való szorosabb együttműködést kezdeményeztünk ebben a ciklusban. A civil szervezetek támogatása még a veszélyhelyzet idején sem maradt el. A támogatás odaítélésével az önkormányzat nemcsak támogatását, elismerését, de a civil lét szükségességét is elismeri. Számos önkormányzati szervezésű programba kapcsolódnak be a civil szervezetek, szervezik a közélet egy – egy szegmensét. Ezt az együttműködést továbbra is fenn kell tartani és erősíteni kell.

16. Rendezvények

A rendezvényeink költségeit egyrészt saját forrásból finanszírozzuk, de keressük a pályázati lehetőségeket is.

17. A Közművelődés, a kulturális és közösségi élet célkitűzései, kapcsolatok:

A közösség valamennyi rétegének alapvető és igény szerinti művelődéséhez, a szabadidő kulturált eltöltéséhez egészségének megőrzéséhez, információhoz jutásához lehetőséget teremtünk a közösségi tér folyamatos biztosításával, önkormányzati rendezvények, programok, a közérdeket szolgáló előadások, képzések megtartásával, hagyományőrző és képességfejlesztő szakkörök fenntartásával.

VI. Összegzés

A gazdasági program egy integrált szemléletű fejlesztési tervdokumentum, mely előre vetíti a következő öt év fejlesztési irányait, elképzeléseit. A dokumentumban található fejlesztések megvalósulása a források rendelkezésre állásának tükrében valósulhatnak meg.

A település arculatát meghatározó komplex településkép, a szolgáltatások színvonala, és a rendezvények minősége egyaránt meghatározza az itt élők életminőségét és az ide látogatók véleményét. Éppen ezért a településüzemeltetés, a közszolgáltatások színvonala, az oktatás és a sport éppolyan fontos feladat és cél, mint a gazdaság fejlesztése.

Jelen gazdasági program tervezésekor az Európai Unió forrásainak felosztását nem ismerjük. Konkrét pályázati lehetőségek hiányában a tervezés is nehezebb. Ahogy az a programban kifejtésre került, külső forrás bevonása nélkül a helyi iparüzési adóbevétel terhére tudunk fejlesztéseket, beruházásokat megvalósítani, miután a jogszabályokból fakadó kötelező feladatellátás finanszírozása megtörtént. A 2020-as a COVID-19 humánjárvány mindannyiunk életében nyomot hagy. A koronavírus járvány gazdasági kihatásait nem ismerjük, de az iparüzési adó mértékét negatív irányban befolyásolja, mely bevételecsökkenés több éves kihatása prognosztizálható. Az adóbevétel mértékének bizonytalansága magával hozza a fejlesztések megvalósulásának bizonytalanságát is. A képviselő-testület és az önkormányzat feladata azonban az, hogy ebben a helyzetben is minden forrást megragadjon a település fejlődése érdekében.